ARTIS

Plantoelichting – aanpassing entree Rotonda in ARTIS Aquarium

Projectnaam:	ARTIS-Aquarium – entree Rotonda
Adres:	Plantage Middenlaan 53, Amsterdam Gebouw 301, ARTIS-Aquarium
Datum	31-03-2025 – gewijzigd 02-09-2025, gewijzigd 16-09-2025, gewijzigd 18-11-2025

De restauratie van het ARTIS-Aquarium is in uitvoering. Onderdeel van het ARTIS-Aquarium is het bouwdeel de Rotonda. Deze aanvraag heeft een relatie met de reeds verstrekte en uitgevoerde vergunning van de Rotonda, zaaknummer 12695128 d.d. 2 mei 2024 (constructieve aanpassing) en zaaknummer 12295864|OLO-8101347 d.d. 05 oktober 2023 (herstel vloerniveau en vensters). Welke weer onderdeel is van de reeds verleende vergunningen OLO-4318917 en OLO 6867321.

Deze aanvraag betreft de kleur- en materialisatie van de ruimte en een wijziging van de entree van de gang (T1.10) naar de rotonda zelf (T1.11). In deze plantoelichting wordt nadere toelichting gegeven bij de tekeningen, 647.toegang T1.11 en 612_afwerking ruimte T1.11.

Naar aanleiding van de beoordeling op 16 oktober 2025 door de Commissie Omgevingskwaliteit van de gemeente Amsterdam, is nader onderbouwd hoe de voorgestelde aanpassingen de monumentale waarden respecteren en hoe deze passen in de beoogde (tijdelijke) invulling van de ruimte.

Entree Rotonda

Het uitgangspunt is om de historische gelaagdheid en bouwsporen uit de periode 1882-1923 zichtbaar en leesbaar te maken. De archieftekeningen uit deze periode (Salm, Ouendag) zijn geraadpleegd en gebruikt als onderleggen voor het vervaardigen van een 3D-model, ter reconstructie van het Auditorium. Hierin zijn de positionering van de collegebanken, trapopgangen en toegangen zijn uitgewerkt. Tevens zijn er aanvullend kleur-historische onderzoeken gedaan, uitgevoerd door 5.1, 2, e *d.d. 16-04-2024 (reeds toegevoegd bij deze vergunningsaanvraag).*

De huidige entree vanuit de omgang T1.10 richting de Rotonda T1.11 is tijdens de verbouwing van het diorama in 1923, naar ontwerp van Ouendag, een toog verplaatst richting as G. Tevens is de trap vanaf de begane grond ruimte 0.18 destijds mee verplaatst.

Om historische en praktische redenen wil ARTIS de toegang tot de Rotonda wijzigen.

Het uitgangspunt voor de omgang T1.10 is de situatie zoals door Salm in 1923, hiertoe zijn reeds de raampartijen in de omgang T1.10, zoals die in het gevelbeeld in 1923 zichtbaar waren gereconstrueerd. In deze lijn is het logisch om de entree vanuit de omgang, te reconstrueren naar de plek waar deze in het ontwerp, ten tijde van het Auditorium, van Salm zat.

De praktische reden is dat voor de beoogde (tijdelijke) invulling van de Rotonda, de huidige toegang onvoldoende breedte geeft voor een prettige doorgang van inkomende en uitkomende bezoekersstromen, tevens is de doorgang onvriendelijk voor o.a. rolstoelgebruikers.

De beoogde (tijdelijke) invulling van de Rotonda betreft een toegankelijke ruimte met een beleving die aansluit op de verhaallijn van het nieuwe ARTIS-Aquarium middels een installatiekunstwerk, deze beleving begint in de omgang T1.10, een juiste positionering en maatvoering van de entree is essentieel.

De verplaatsing van de entree wordt op een zodanige wijze uitgevoerd, dat deze omkeerbaar is en historische tijdlagen leesbaar blijven. Bovendien wordt gekozen voor een (historisch) logische positie. De aanpassing hoeft hierdoor een latere terugkeer van het Diorama niet in de weg te staan.

De nieuw te creëren sparing komt op de plek van de oorspronkelijke sparing in de periode van Salm en zal hierdoor geen monumentale onderdelen van het ontwerp van Salm, noch van Ouendag aantasten. De bestaande toegang van Ouendag wordt zowel boven (T1.10) als onder aan de trap (0.18) terug liggend dichtgezet met conservering van het bestaande kozijn, hierdoor is deze tijdlaag zichtbaar zowel in de omgang op de verdieping als op de begane grond,, geheel in lijn met de uitgangspunten.

De eerder voorgestelde wand in de ruimte komt te vervallen.

Ter verduidelijking zijn onderstaande illustraties toegevoegd;

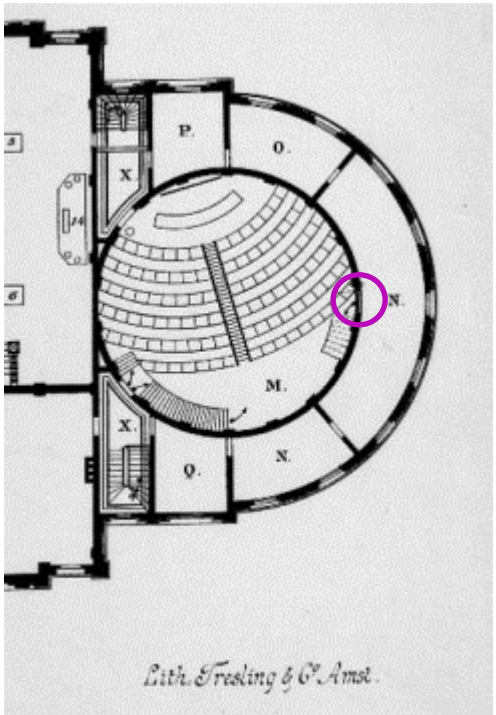

Situatie Salm, 1882

Situatie Ouendag, 1923

ARTIS

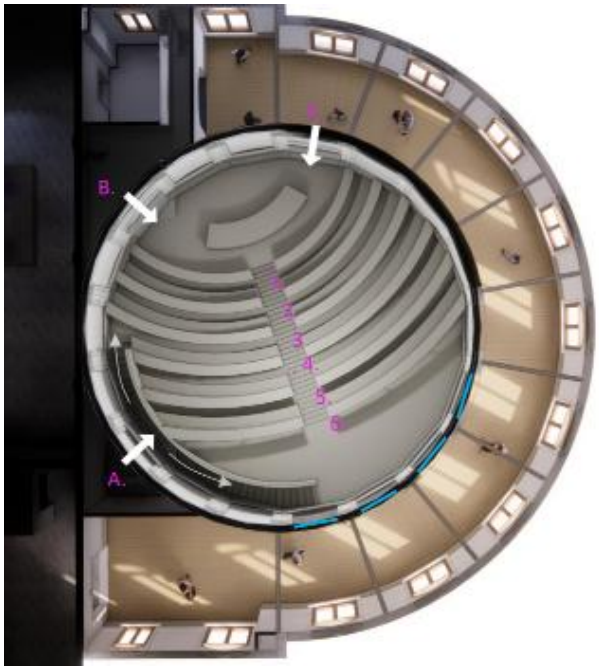

PLATTEGROND

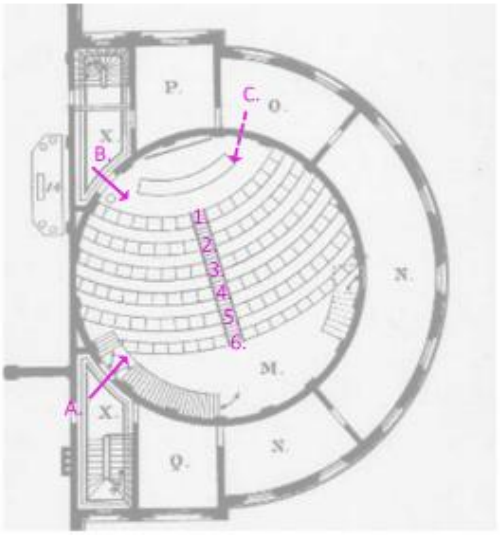

dubbele deur

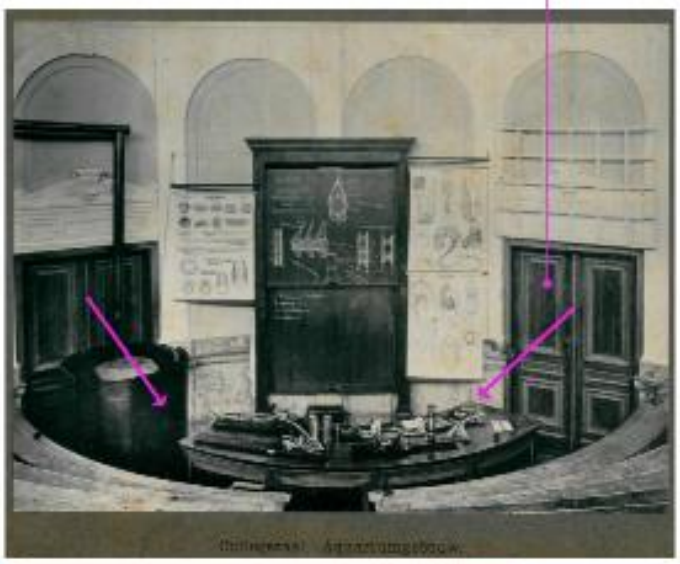

Archief foto collegezaal met toegang B en toegang C

ARTIS

toegang
Salm, 1882

toegang
Ouendag, 1923

B

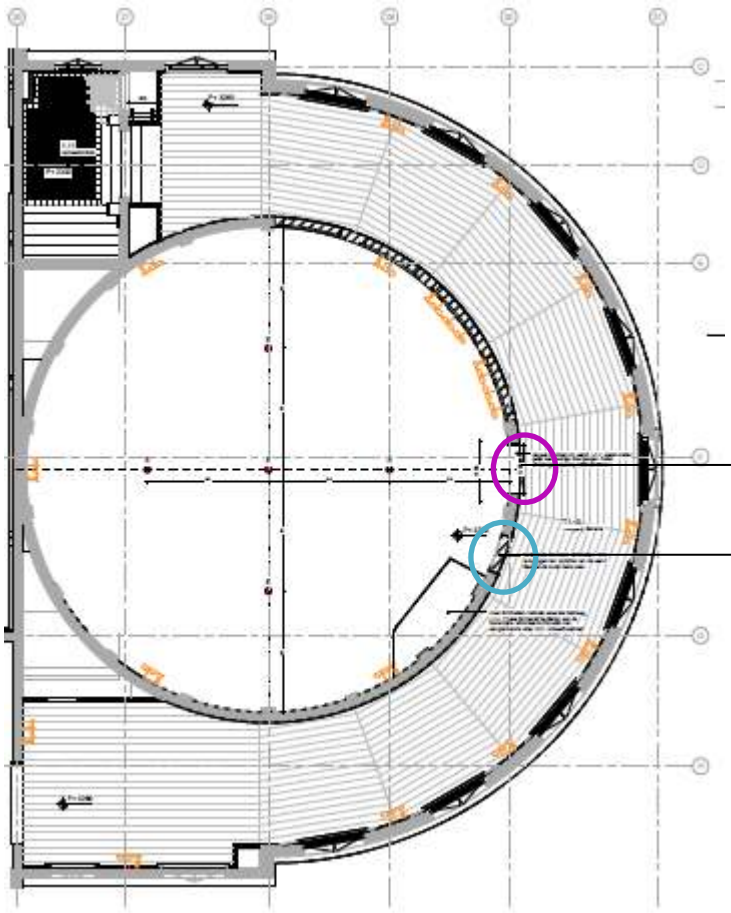

toegang
Salm, 1882

toegang
Ouendag 1923

ARTIS

Onderbouwing kleur- en materialisaties

zie bijlage tekening '612-afwerking ruimte T1.11' (deze bijlage vervalt)

De beoogde (tijdelijke) invulling van de Rotonda betreft een toegankelijke ruimte met een beleving die aansluit op de verhaallijn van het nieuwe ARTIS-Aquarium middels een installatiekunstwerk.

Plafond, wanden en vloeren worden niet afgewerkt.

De restanten die nog aanwezig zijn uit 1882 zullen, mits technisch verantwoord. behouden blijven Dit betreft voornamelijk de restanten van de cordon band, buiklijst en granietimitatie.

Wand

De kleur van de wand (om de togen) is in de huidige situatie wit, waarbij het bovengelegen metselwerk zwart sauswerk is tot tegen de kapconstructie. Uit het kleur historisch onderzoek is gebleken dat de wanden en geblokte pilasters origineel in een ivoorkleurige bouchardeer imitatie zijn uitgevoerd. Deze kleur kent gelijkenissen met de hoofdkleur die is toegepast in de overige publieksruimten, Sikkens G0.05.88, waar zichtbaar zal deze hier ook (gedeeltelijk) toegepast worden.

Invulling togen

De invulling van de togen zijn in de huidige situatie gelig gesausd. Van origine is dit een grijze steenimpressie geweest. Om hiernaar te refereren, zullen we hieruit de basiskleur Sikkens F0.06.64 toepassen, waar zichtbaar zal deze hier ook (gedeeltelijk) toegepast

Lambrisering, buiklijst en plint

De originele **graniet imitatie** uit 1882 is nog deels aanwezig. Deze wordt geconserveerd. (blijft behouden)

Houten cordonband

De originele **napoleon imitatie** uit 1882 is nog deels aanwezig. Deze wordt geconserveerd (blijft behouden)

Voormalige doorgangen & attieken

Eén attiek boven de doorgang naar de voormalig professorenkamer is nog deels aanwezig. Deze wordt geconserveerd. (blijft behouden)

Voormalige opstelling auditorium

De aftekening van de tribune opstelling is nog deels zichtbaar op de wand. De bestaande **grijze raaplaag** (grof stucwerk) zullen we behouden en (deels) doorzetten (aanhelen) t.p.v. de aftekening..

Plafond

Het plafond is in de huidige situatie op verschillende manieren afgewerkt. Het verhoogde middendeel is in de periode 1923 dichtgezet, dit zullen we behouden. De bestaande (originele) afwerking blijft gehandhaafd.

Vloer

De ondervloer van het Diorama is vanwege asbestbesmetting onder een eerdere vergunning gesaneerd. Dit was de ondervloer van het Diorama, omdat de ruimte niet toegankelijk was voor publiek had deze geen afwerkvloer. In samenspraak met M&A is de ruimte voorzien van een versterkte betonvloer met vloerverwarming waarop diverse afwerkingen mogelijk zijn. Deze is momenteel onafgewerkt. De vloer maakt onderdeel uit van het installatiekunstwerk, maar is uitneembaar (reversibel)